

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 209/2014-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. marca 2014 predbežne prerokoval sťažnosť P. D., zastúpeného obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Ladislav Janči, s. r. o., Dončova 1451/21, Ružomberok, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ladislav Janči, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prezumpciu nevinu zaručeného čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 9 Nt/4/2013-44 z 1. augusta 2013 a uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 3 Tos/96/2013-55 z 26. septembra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. decembra 2013 faxom a 30. decembra 2013 poštou doručená sťažnosť P. D. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prezumpciu neviny zaručeného čl. 50 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 Nt/4/2013-44 z 1. augusta 2013 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tos/96/2013-55 z 26. septembra 2013 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu č. k. 9 T/50/2011-2009 z 28. júla 2011 uznaný vinným zo spáchania dvoch zločinov lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. b) a c) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. a) Trestného zákona a pokračujúceho obzvlášť závažného zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) a ods. 3 písm. b) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. a) Trestného zákona a § 122 ods. 10 Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 14 rokov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, ochranný dohľad, ochranné opatrenie zhabanie vecí a tiež povinnosť nahradiť poškodeným spôsobenú škodu. Krajský súd uznesením č. k. 1 To/89/2011-2057 z 25. októbra 2011 odvolanie proti rozsudku okresného súdu zamietol a Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) mal dovolanie sťažovateľa uznesením sp. zn. 1 Tdo 4/2012 z 21. marca 2012 odmietnuť. Podaním z 23. marca 2013 sťažovateľ žiadal okresný súd o povolenie obnovy konania, tento návrh však okresný súd uznesením č. k. 9 Nt 4/2013-44 z 1. augusta 2013 zamietol a sťažnosť proti tomuto uzneseniu okresného súdu zamietol krajský súd uznesením č. k. 3 Tos/96/2013-55 z 26. septembra 2013.

Sťažovateľ uvádza, že uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu došlo k porušeniu jeho základných práv a slobôd a „účinky interpretácie, resp. pokusu o interpretáciu zákona zo strany označených súdov prezentované uvedenými rozhodnutiami

nie sú zlučiteľné s ústavou a ani s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach. Tiež sa domnievam, že skutkové a právne závery uvedených rozhodnutí sú zjavne nedôvodné a arbitrárne, a z ústavného hľadiska neudržateľné, pričom majú za následok porušenie môjho základného práva na spravodlivé súdne konanie.“. Rovnako uvádza, že „konajúce súdy v rámci konania o povolení obnovy konania nesprávne interpretovali obsah, podstatu a zmysle ustanovenia § 41b zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR a konaní pred ním, osobitne v nimi vydaných rozhodnutiach popreli zmysel nižšie citovaného nálezu Ústavného súdu SR. sp. zn. PL. ÚS 106/2011“, a prezentuje názor, že okresným súdom aj krajským súdom bola posudzovaná opodstatnenosť návrhu na povolenie obnovy konania v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku nad rámec podaného návrhu. Sťažovateľ tvrdí, že § 41b zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) rozširuje dôvody obnovy konania o špeciálny prípad okrem tých, ktoré definuje § 394 Trestného zákona.

Následne sťažovateľ opisuje splnenie podmienok povolenia obnovy konania ustanovených § 41b zákona o ústavnom súde a poukazuje na to, že „absencia potreby skúmania a preukazovania iných podmienok povolenia obnovy v prípadoch, keď sa rozsudok vydal na základe právnej normy ktorá stratila účinnosť v zmysle § 125 Ústavy SR, je viac než prirodzená. Základným znakom právneho štátu je totiž to, že právo nemôže stáť na neprávne. V zmysle uvedenej zásady preto nemožno považovať za správne či zákonné také rozhodnutie, ktoré vychádza z neústavnej, a teda prvok zákonnosti nemajúcej normy (zákonne je len to, čo je ústavne konformné). Ak v danom prípade bolo vydané rozhodnutie na základe normy, ktorá odporuje najvyššiemu zákonu štátu. resp. normy ktorá stratila účinnosť a akoby nebola, potom takéto rozhodnutie pri posudzovaní jeho zákonnosti a ústavnej konformity nemôže principiálne obstáť. Už samotná snaha dnes ho legitimizovať z odôvodením, že treba skúmať aj naplnenie dôvodov obnovy podľa § 394 ods. 1 TP je nesprávna a potierajúca princíp zákonnosti trestného konania. V danej veci bolo predchádzajúce konanie charakterizované tým, že pri určovaní trestu bola nesprávne zvyšovaná dolná hranica trestnej sadzby súdeného trestného činu a bol uplatňovaný právny predpis, ktorý stratil účinnosť, právny predpis odporujúci Ústave, a teda nulitný právny

predpis. Tento predpis nemal byť aplikovaný na žiadnu trestnú vec, a ak sa tak stalo výsledok trestného konania vychádzajúci z jeho obsahu nulitný. Uvedenú nulitu nemožno nijak ospravedlniť a to ani poukazom na údajne primeraný trest. Trestné konanie poznačené takouto vadou nikdy nemôže viesť k uloženiu spravodlivého trestu, nakoľko konanie ako celok nie je spravodlivé.“

V ďalšej časti sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že v jeho prípade bola aplikáciou § 41 ods. 2 Trestného zákona zvýšená nielen horná hranica trestnej sadzby na 17 rokov a 9 mesiacov, ale aj dolná hranica z 10 rokov na 13 rokov, 10 mesiacov a 20 dní, a v rámci takto nesprávne upravenej trestnej sadzby bol uvedený trest aj ukladaný. V tejto súvislosti dodáva, že na obsah „neústavného zákona nie je možno prihliadať a dôsledky vzniknuté jeho uplatnením nemôžu mať povahu aplikácie práva. Je evidentné, že vo svetle nálezu Ústavného súdu SR možno konštatovať neústavnosť časti právnej normy, podľa ktorej sa v danom prípade ukladal trest.“ V tejto súvislosti poukázal na právny názor, že konajúce súdy „v základoch konaní mali za to, že trest je potrebné u odsúdeného ukladať na samej dolnej hranici zákonom určenej sadzby. ... Možno teda prijať záver, že súdy s ohľadom k zohľadneným kritériám pre ukladanie trestu vyslovili názor, že ods. je treba uložiť trest na samej dolnej hranici trestu. Táto sa ale v dôsledku neústavnej normy nesprávne zvýšila z 10 rokov na 13 rokov 10 mesiacov 20 dní, teda takmer o 4 roky. Ak by súdy uplatnili rovnaký princíp pri ukladaní trestu odsúdenému, a trest by ukladali na samej dolnej hranici trestu, potom by zjavne neukladali trest vo výške 14 rokov ale trest na hranici 10 rokov. ... Je treba viesť, že s návrhom na povolenie obnovy konania sa v danej veci stotožnil aj intervenujúci prokurátor.“

V záveroch sťažnosti sťažovateľ poukazuje na publikované právne názory (názor sudcu Okresného súdu Pezinok v periodiku Zo súdnej praxe č. 2/2013), ako aj na judikatúru ústavného súdu, ktorú podľa jeho názoru možno vo veci aplikovať (I. ÚS 316/2011, IV. ÚS 49/06, III. ÚS 339/08).

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal v jeho veci takéto rozhodnutie:

„1. Základné právo. P. D., podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu Žilina sp. zn. 3 Tos/96/2013-55 zo dňa 26. 9. 2013 a Uznesením Okresného súdu v Dolnom Kubíne sp. zn. 9 Nt/4/2013-44 zo dňa 1. 8. 2013, porušené bolo.

2. Zrušuje sa Uznesenie Krajského súdu Žilina sp. zn. 3 Tos/96/2013-55 zo dňa 26. 9. 2013 a Uznesenie Okresného súdu v Dolnom Kubíne sp. zn. 9 Nt/4/2013-44 zo dňa 1. 8. 2013, a vec sa vracia Okresnému súdu v Dolnom Kubíne, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Sťažovateľovi P. D. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 331,13 Eur, ktoré je Krajský súd Žilina povinný vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet právneho zástupcu sťažovateľa...“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd rozhodujúci o zákonnosti väzby) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy (a rovnako čl. 8 ods. 1 a 2 listiny) osobná sloboda sa zaručuje. Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia

zákonov, a jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04). V súvislosti so svojím ústavným postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre tiež zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (podobne II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Vzhľadom na to ústavný súd nie je zásadne oprávnený ani povinný preskúmavať a posudzovať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní iných než ústavných zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 20/03, IV. ÚS 252/04).

2.1 K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv uznesením okresného súdu

Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa uznesením okresného súdu, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd.

Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného

súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

V sťažovateľovej kauze mal právomoc poskytnúť ochranu ním označeným právam krajský súd konajúci o riadnom opravnom prostriedku. Sťažovateľ právo podať sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu využil. Pre rozhodnutie ústavného súdu je však podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. V súvislosti s namietaným porušením označeného základného práva je preto z ústavného hľadiska podstatné a určujúce len preskúmanie postupu a rozhodnutia krajského súdu ako súdu odvolacieho (obdobne III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05).

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2.2 K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv uznesením krajského súdu

Krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos/96/2013 z 26. septembra 2013 zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 9 Nt/4/2013 z 1. augusta 2013 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V relevantnej časti odôvodnenia svojho uznesenia po stotožnení sa so závermi uznesenia okresného súdu krajský súd uviedol:

„Pokiaľ ide o samotný trest odňatia slobody vo výmere 14 rokov uložený odsúdenému, tento trest ani podľa názoru krajského súdu nie je trestom, ktorý by bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu, k pomerom páchatel'a alebo by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu tak, ako to predpokladá ustanovenie § 394 ods. 1 Tr. por. V tejto súvislosti krajský súd poznamenáva, že P. D. bol odsúdený za obzvlášť závažný zločin lúpeže a ďalšie dva zločiny lúpeže, ktorých sa dopustil spolu 6-timi útokmi za použitia zbrane. Následkom jeho konania bolo spôsobenie škody v celkovej výške 62.281,27 Eur. Ako poukázali súdy už v pôvodnom konaní, išlo o útoky, ktorých sa dopúšťal v období 34 mesiacov, pričom od ďalšieho pokračovania v páchaní trestnej činnosti neupustil dobrovoľne, pretože bol zadržaný. Odsúdenému bol v pôvodnom konaní ukladaný trest

v sadzbe od 10 rokov odňatia slobody až do 17 rokov, 9 mesiacov a 10 dní odňatia slobody. Pri použití asperačnej zásady sa mu ukladal trest nad sadzbu od 13 rokov, 10 mesiacov a 20 dní. Krajský súd sa stotožňuje so záverom prvostupňového súdu, že vzhľadom na charakter trestnej činnosti, pre ktorú bol odsúdený uznaný za vinného, s poukazom na spôsobený následok, okolnosti spáchaných trestných činov a s poukazom na pomery a možnosť nápravy odsúdeného, možno považovať uložený trest odňatia slobody vo výmere 14 rokov za trest zákonný a primeraný. Ani podľa názoru krajského súdu takto uložený trest v pôvodnom konaní nemožno považovať za trest, ktorý by bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu, k pomerom páchatel'a alebo by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu. V tomto smere sa krajský súd v celom rozsahu stotožňuje so záverom prvostupňového súdu vyplývajúcim z odôvodnenia napadnutého uznesenia o primeranosti uloženého trestu odsúdenému.

V súvislosti so sťažnosťami námietkami odsúdeného krajský súd poznamenáva, že s týmito sa nestotožňuje a tieto považuje za neopodstatnené. Na rozdiel od názoru odsúdeného nepovažuje krajský súd samotný nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28.11.2012 za samostatný dôvod obnovy konania, nezávislý od dôvodov uvedených v § 394 Tr. por. Uvedený nález Ústavného súdu SR je však podľa názoru krajského súdu novou skutočnosťou v zmysle § 394 ods. 1 Tr. por. Pre povolenie obnovy konania v zmysle Trestného poriadku sa však podľa názoru krajského súdu okrem tejto novej skutočnosti vyžaduje aj splnenie podmienok obnovy konania v zmysle § 394 Tr. por. (v posudzovanom prípade v zmysle § 394 ods. 1 Tr. por.). Len na základe samotného nálezu Ústavného súdu SR, na ktorý poukázal v sťažnosti odsúdený, nemožno podľa názoru krajského súdu bez splnenia aj ďalších podmienok uvedených v § 394 ods. 1 Tr. por. rozhodnúť pozitívne o návrhu odsúdeného na povolenie obnovy konania. Prvostupňový súd potom podľa názoru krajského súdu postupoval správne, keď návrh odsúdeného na povolenie obnovy konania zamietol z dôvodov, že nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 Tr. por.

Pokiaľ odsúdený poukazuje na fakt, že súdy konajúce v pôvodnom konaní mali za to, že trest je potrebné odsúdenému ukladať na dolnej hranici zákonom určenej sadzby, tu krajský súd poznamenáva, že pri použití asperačnej zásady bola dolná hranica trestnej sadzby 13 rokov, 10 mesiacov a 20 dní. Ako už vyššie konštatoval krajský súd, bez ohľadu

na takto (neústavným spôsobom) určenú dolnú hranicu trestnej sadzby, je potrebné trest odňatia slobody vo výmere 14 rokov uložený odsúdenému považovať za trest primeraný a zákonný, zodpovedajúci zásadám ukladania trestu v zmysle § 34 Tr. zák.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, keďže krajský súd považuje napadnuté uznesenie okresného súdu za zákonné a zákonu zodpovedá aj konanie, ktoré predchádzalo tomuto uzneseniu, preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia a sťažnosť odsúdeného P. D. podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. ako nedôvodnú zamietol.“

Podstata sťažnosti spočíva v nesúhlase sťažovateľa so zamietnutím návrhu na obnovu konania v jeho trestnej veci, v ktorej bola pri ukladaní trestu použitá asperačná zásada zakotvená v ustanovení § 41 ods. 2 Trestného zákona, ktorého časť textu za bodkočiarkou („súd uloží páchatelovi trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby odňatia slobody“) bola nálezom ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 (ďalej len „nález ústavného súdu“) vyhlásená za nesúladnú s ústavou.

Ústavný súd preskúmal uznesenie krajského súdu, v ktorom krajský súd zhrnul skutočnosti relevantné pre posúdenie sťažovateľovho návrhu na obnovu konania, stotožniac sa pritom so závermi uvedenými v uznesení okresného súdu, a s prihliadnutím na obsah podanej sťažnosti zistil, že v danej veci bol sťažovateľovi umožnený reálny prístup k súdu, keď všeobecný súd na základe ním podaného návrhu vo veci konal, rozhodol a svoje rozhodnutie jasne a zrozumiteľne odôvodnil. Odôvodnenie namietaného uznesenia krajského súdu v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania nie je podľa názoru ústavného súdu v rozpore so zárukami vyplývajúcimi zo základného práva na súdnu ochranu (m. m. II. ÚS 106/05). Reálne garantovanie a uplatnenie základného práva na súdnu ochranu v konaní o obnovu konania totiž neznamená, aby všeobecné súdy preberali skutkové a právne názory strany trestného konania, ktorá sa domáha jeho obnovy.

Ústavný súd stabilne judikuje, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne (napr. III. ÚS 53/02, IV. ÚS 181/04).

Z obsahu napadnutého uznesenia je zrejmé, že krajský súd stratu účinnosti časti právneho predpisu na základe nálezu ústavného súdu považoval za skutočnosť súdu skôr neznámu, na základe ktorej zvažoval možnosť povolenia obnovy konania vo veci sťažovateľa posudzovaním splnenia ďalších podmienok ustanovených na prijatie takéhoto rozhodnutia v Trestnom poriadku. Na základe svojich úvah dospel k záveru, že hoci je splnená podmienka existencie novej skutočnosti súdu pred tým neznámej, s ohľadom na ďalšie okolnosti prípadu, t. j. závažnosť činov spáchaných sťažovateľom, nie je v jeho prípade naplnená druhá podmienka povolenia obnovy konania, a síce že obnovené konanie by pre neho prinieslo priaznivejšie rozhodnutie o treste. Primerane pritom vysvetlil, že vzhľadom na rozsah spôsobeného následku z trestnej činnosti, pre ktorú bol sťažovateľ uznaný za vinného (škoda v celkovej výške 62 281 €), počet spáchaných útokov, dĺžku páchania trestnej činnosti, ako aj dôvody upustenia ďalšieho páchania trestnej činnosti (sťažovateľovo zadržanie) možno považovať uložený trest vo výmere 14 rokov za trest zákonný a primeraný. Preto bola sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, ktorým nebolo návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania vyhovené, krajským súdom zamietnutá.

Ústavne akceptovateľný je aj názor krajského súdu, že samotný nálež ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28. novembra 2012 nie je samostatným dôvodom obnovy konania nezávislým od dôvodov uvedených v § 394 Trestného poriadku a vydanie označeného nálezu ústavným súdom podľa § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde ešte samo osebe neznamená, že v každej veci je súd povinný rozhodnúť o povolení obnovy konania. Ústavný súd je totiž toho názoru, že povoľovaním obnovy konania „ex offo“ by došlo k nadbytočnému, formálnemu a neúčelnému prehodnocovaniu právoplatných rozhodnutí v trestných veciach, ktoré by boli na základe návrhov odsúdených bez ďalšieho preskúmané napriek tomu, že už v konaní o obnove konania je zo všetkých okolností zrejmé, že obnovenie konania nemôže pre odsúdeného privodiť iný, resp. priaznivejší výsledok (podobne I. ÚS 673/2013, III. ÚS 18/2014).

Rovnako neobstojí ani námietka, že v základnom konaní mali konajúce súdy vysloviť názor, že v sťažovateľovej veci je potrebné ukladať trest „na samej dolnej hranici zákonom určenej trestnej sadzby“, pretože zo sťažovateľom predložených rozsudkov takéto závery

nevyplývajú. Aj keď sa pri ukladaní trestu sťažovateľovi postupovalo podľa asperačnej zásady zakotvenej v § 41 ods. 2 Trestného zákona a to v znení pred vydaním nálezu ústavného súdu, okresný súd v rozsudku č. k. 9 T/50/2011-2009 z 28. júla 2011 len konštatoval uloženie trestu odňatia slobody pri dolnej hranici rozpätia trestnej sadzby upraveného aplikáciou označeného ustanovenia Trestného zákona a krajský súd podobne v rozsudku č. k. 1 To/89/2011-2057 z 25. októbra 2011 uviedol, že podľa jeho názoru *„úhrnný trest odňatia slobody pri dolnej hranici zvýšenej trestnej sadzby vo výmere 14 rokov dostatočne a spravodlivo zohľadňuje účel trestu z hľadiska jeho individuálnej i generálnej prevencie“*. Pritom z obidvoch rozsudkov vyplýva, že pri určení rozpätia trestnej sadzby (teda jej hornej hranice boli zohľadnené aj poľahčujúce okolnosti ustanovené v § 36 Trestného zákona). Preto sa nejaví ako rozporný a ústavne neudržateľný neskorší záver okresného súdu a krajského súdu formulovaný v konaní o sťažovateľovom návrhu na obnovu konania, že trest uložený označenými rozsudkami nie je v zrejmom nepomere k závažnosti činu a pomerom páchatel'a.

S ohľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že závery krajského súdu formulované v uznesení pri aplikácii relevantných právnych noriem korešpondujú so skutkovými zisteniami, a tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle, ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností relevantných na rozhodovanie o tejto otázke, ktorá mala z hľadiska posúdenia dôvodu zamietnutia sťažnosti sťažovateľa rozhodujúci význam.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že tvrdená arbitrárnosť uznesenia krajského súdu majúca za následok porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu je zjavne neopodstatnená, keďže medzi týmto uznesením a uvedenými základným právom neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala reálnu možnosť na to, aby po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol ústavný súd vysloviť jeho porušenie.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poukazuje na doterajšiu judikatúru Európskeho súdu pre

ľudské práva (ďalej len „ESLP“), z ktorej možno vyvodit', že pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj obnovu konania (IV. ÚS 382/09, m. m. I. ÚS 5/02 A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. marca 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru), pretože rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru. Článok 6 ods. 1 dohovoru totiž neobsahuje právo na revíziu súdneho konania [pozri aj Svák, J.: Ochrana ľudských práv z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva. Žilina 2003. s. 370 – 371, ktorý v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie vo veci Callaghan c. Spojené kráľovstvo z 9. mája 1985, Décisions et rapports, č. 60 (IV. ÚS 403/09)].

Rovnako k namietanému porušeniu čl. 17 ods. 2 ústavy ústavný súd poznamenáva, že uvedené základné právo na osobnú slobodu umožňuje pozbaviť niekoho osobnej slobody iba z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ďalšie odseky čl. 17 ústavy uvádzajú konkrétne spôsoby pozbavenia, resp. obmedzenia osobnej slobody, ktoré sú prípustné len za splnenia ustanovených podmienok. Inými slovami, každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07). V týchto súvislostiach ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ bol a v súčasnom období aj je pozbavený osobnej slobody v dôsledku jeho právoplatného odsúdenia za dva zločiny lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. b) a c) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. a) Trestného zákona a za pokračujúci obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. c) a ods. 3 písm. b) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. a) Trestného zákona a § 122 ods. 10 Trestného zákona rozsudkom okresného súdu č. k. 9 T/50/2011-2009 z 28. júla 2011 potvrdeným rozsudkom krajského súdu č. k. 1 To/89/2011-2057 z 25. októbra 2011. Pozbavenie jeho osobnej slobody výkonom právoplatne uloženého trestu odňatia slobody teda je/bolo „zákonným“ zásahom do tohto jeho základného práva garantovaného ústavou. Inými

slovami ústavný súd nenachádza príčinnú súvislosť medzi sťažovateľom namietaným porušením základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a napadnutým rozhodnutím krajského súdu, v dôsledku čoho konštatuje, že k namietanému porušeniu tohto práva zamietnutím návrhu na povolenie obnovy konania dôjsť nemohlo.

Napokon ústavný súd nenachádza žiadnu relevantnú súvislosť ani medzi sťažovateľom označeným základným právom na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy na jednej strane a napadnutým uznesením krajského súdu na strane druhej, pretože dôvod, na základe ktorého mohla byť povolená obnova konania, bol založený na vyslovení ústavnej nesúladnosti ustanovenia aplikovaného pri ukladaní trestu, a preto nemal žiadny dosah na výrok o vine sťažovateľa. Keďže výrok o vine sťažovateľa nemohol byť dotknutý ani prípadným povolením obnovy konania krajským súdom, ani v tejto časti ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v časti týkajúcej sa uznesenia krajského súdu podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú (obdobne I. ÚS 673/2013, III. ÚS 18/2014, III. ÚS 47/2014). Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. marca 2014